

אפוטרופסים תורמים ומעשרים

ויכלכל יוסף, שאלה ג'

השאלה השלישית של "ויכלכל יוסף" והתשובה תומצו, על ידי מו"א עט"ר הרב עמרם אבורביע זיע"א, ופורסמו כאמור בחלק ב' הראשון של נתיבי-עם, בשנת התשכ"ו וכספר עצמוני "ויכלכל יוסף", בשנת התשס"ח.

זוה לשון הכתוב:

"נשאל מרב מפורסם בדין אפוטרופסים תורמין ומעשרין התבואה של היתומים להאכיל ולא להניח, דאיך אפשר להם לתרום והלא אין שליחות לקטן ואם נאמר דהאפוטרופוס זכה מכח הפקר בית דין. והא קימא לן דהפקר פטור ממעשר." הרב השואל הוא ר' אביש אברהם מרדכי מסג"ל שליט"א.

בהקדמה מרבה השואל במחמאות ובמילות ברכה והערכה "ידידי אהובי, יושב בסתר לבבי, נר המערבי" "רי"ח לו כלבנון, לפני שמש ינון, "אלה פנינים בודדות במחרוזת הפתיחה של ההקדמה.

מקור ההלכה הפסוקה בנדון הוא בגמרא גיטין. (דף נ"ב.) והכהנים במפורש מותרים לאכול בתרומה, שהפריש האפוטרופוס. ואם כוחו של האפוטרופוס בה מכח הפקר, לפי זה יש מקום לשאול" הידען דהפקר פטור ממעשר וגם הפקר בית דין פטור, כדאיתא בירושלמי.

בתשובה מקדים המשיב ומצביע על השולחן ערוך/ חושן משפט, סימן ר"צ, סעיף י"ד, : "אפוטרופסים תורמים ומעשרים התבואה של היתומים להאכיל ולא להניח. מה שבית הדין קבע הוא הפקיר את התבואה של היתומים ונתנה לאפוטרופוס, שיוכל לתרום ואינו אוכל טבלין". דברי השולחן ערוך מקורם בדברי הרמב"ם.

בהמשך קיצור התשובה : "ואם דהפקר בית דין בא רק אחר המירוח הניחא להסוברים דהפקר אחר מירוח אינו פטור, אבל לסוברים דגם אחר מירוח פטור מאי אי"ל. ואם ממה שנתקן עבור היתומים יכולים אחרים לאכול ממנו."

{מומלץ למי שרוצה לרדת לסוף דעתם של הפוסקים יטיב לעשות אם יטרח ללמוד את מסכת תרומות, לפחות את ראשיתה. זו טרחה ראויה אך כרוכה בזמן, שלא תמיד מצוי לנו וכמובן ראוי לצלול לדברי ה"ויכלכל-יוסף" במילואו. }

רחובות, אדר א' התשע"ט

אהוד